

Randers Sportsklub »Freja«

Har De, læser, lagt mærke til, at man mange gange husker et bestemt menneske bedst for en løst henkastet bemærkning, at man husker en tidsperiode for nogle ganske bestemte detaljer, og at man — når tankerne går mod en fodboldklub — altid har en ganske bestemt situation for sit indre øje; en situation, der ligesom karakteriserer holdet, rubricerer det som godt eller dårligt, og ganske klart og tydeligt fortæller én, om holdet er i besiddelse af netop det, som er det udefinérbare i spillet. Ingen anden klub har som Randers Freja givet den, der skriver disse linjer, et så stærkt og umiddelbart indtryk ved en ganske bestemt detalje fra en kamp, hvis resultat nu forlængst er glemt. Det står klart og usvækket i erindrungen, fordi det blev kendetegnet for det elegante hold, som det har præsenteret sig for os gennem den sidste halve snes år.

Situationen er hentet fra Randers stadion. En slank, lyshåret spiller i Frejas hvid-blå-stribede bluse bevæger sig med et dejligt afslappet løb hen over grønsværen. En modspiller går på ham. I fuld fart finter han sin modstander væk, kigger sig hurtigt omkring, og med en fuldstændig strakt vrist bliver bolden afleveret ud til højre. Når der bliver sparket rigtigt til en bold, kan man føle en intens nydelse ved at følge dens bane. Denne lille, runde lædertingest var ramt så nøjagtigt og rent, at den i sin jævnt stigende kurve passerede et par centimeter over hovedet på den fortvivlet hoppende back. Da han dermed var sat ud af spillet, dalede bolden blidt og roligt ned for fødderne af den højre wing, den var tiltænkt. Nøjagtig det samme gentog sig indenfor kampens første ti minutter endnu to gange, og man sagde til sig selv, at man allerede nu havde fået mere god fodbold at se, end det som regel er tilfældet i både 5 og 10 kampe.

Men endda var højdepunktet ikke nået. I den samme kamps anden halvleg gik den omtalte spiller i vejret efter et hjørnespark inde midt i en klump af med- og modspillere. Med et elegant hovedstød sendte han bolden helt ud til straffesparkfeltets højre hjørne, ud til en anden blå-hvidstribet spiller, som gik bolden imøde, og med et brag halvflugtede den ind i målets øverste venstre trekant. Et øjeblik sad man lammet. Så brød man ud i et skingrende hyl sammen med 6000 andre tilskuere. Vi havde på få sekunder oplevet det sublime — det, en fodboldhungrende sjæl så sjældent får tilfredsstillelse for.

Man skal ganske rigtigt ikke lade sit helhedsindtryk forblænde af detaljer. Skulle Frejas spil bedømmes efter ovenstående, ville det blive en eneste lovsang, som hverken Freja, læserne, eller vi selv kan være tjent med, og — desværre, fristes man til at sige — har også Freja's hold af i dag skønhedspletter, som det er uundgåeligt at kommentere nærmere. Men utallige fodboldtilskuere over det ganske land vil nikke genkendende med hovedet. De har ved selvsyn erfaret, at Frejas hold på sine store dage, som der jo heldigvis ikke er så længe imellem, kan give sit publikum nogle dejlige timer bag snorene. Disse er heller ikke begrænset til de to nævnte spillere, som for resten var Alex Clausen og Karl Emil Welling, men hele holdet er gennemsyret af solid fodboldkultur (nu kommer det forbistrede ord igen), som gør, at man med glæde og forventning går til Frejas kampe.

Vi kommer straks til det negative, og vi kan passende blive ved samme kamp. Trods strålende spil af Freja, endte den uafgjort, og det bekræfter også kun en gammel sandhed for dem, der med kærlighed og interesse følger Freja i godt og ondt. Det er jo desværre sådan, at elegance og fodboldkultur ikke er nok

Freja's jyllandsmestre i sæsonen 1915—16. Stående fra venstre: Chr. Andersen, »Georg«, Poul Gertsen, Søren Sørensen, E. Westphall, J. H. Andersen, Aksel Nielsen, Carl Buch. Siddende fra venstre: Otto Berthelsen, Jens Jensen, Ejnar Drægert og Henry Jensen.

i disse moderne, hæsblesende og kraftbetonede fodboldtider. Og Frejas store handicap er, at holdet aldrig har kunnet kombinere sin uomtvistelige fodboldkunnen med den hårdhed og koncentration, som betinger de store resultater. Når man på sin sportsside daglig sukker efter netop elegant og videnskabeligt fodbold, forekommer det måske i allerhøjste grad paradoksalt, at man bebrejder Freja dens manglende evne eller lyst til at anvende de mere direkte metoder. Det har dog sin rimelige forklaring i, at Freja forlængst burde have været repræsenteret deroppe, hvor det allerbedste selskab i dansk fodbold holder til — i 1. division. Dette har Freja aldrig nået, og når det vel også først, når holdet giver afkald på lidt af »nippingene« til fordel for det mere fightbetonede hardhitterspil. Det er hårdt at skulle forlange det, specielt fordi kun få hold leger og pjatter fodbold på så charmerende måde, som Freja kan gøre det.

Men heller ikke på dette område må vi generalisere. Også i de sidste par år har Freja's spillere givet bevis for, at de kan slås for deres gamle klub, hvis det er nødvendigt. Der skal hårdhed til for at kunne »stå distancen«.

Den dag holdet kan kombinere alt dette, får dansk fodbold et nyt stort hold. Og hvis Freja's spillere af i dag, sammen med os, vil dykke ned i det væld af oplysninger og fact's, som i det efterfølgende skal blive til Freja's historie, så vil de også kunne finde beviser for, at tidligere tiders Freja-hold har fundet frem til den rette blanding.

Randers Sportsklub Freja blev stiftet den 6. november 1898 af seks unge mennesker, som var blevet utilfredse med forholdene i den tidligere eksisterende idrætsforening »Skjold«. Som al anden idrætslig begyndelse var også denne yderst beskeden. På den stiftende generalforsamling var der som nævnt kun 6 deltagere, og da der ved samme lejlighed skulle vælges 5 bestyrelsesmedlemmer, var det store spændingsmoment snarere, hvem der skulle indtage posten som menigt medlem. I dag vil man i Freja nok smile lidt af den vilkårlige måde valgene blev foretaget på, men de tilbageværende stiftere kan jo med rolig samvittighed fastslå, at det, der på denne efterårsaften grundlagdes som Freja, senere skulle vise sig at være levedygtig nok.

Provinsmestrene 1918. Stående fra venstre: Lederen Lundberg, Otto Hansen, S. Sørensen, Herluf Petersen, E. Drærgert, C. Buch, Rittig. Siddende: J. H. Andersen, G. Bech, J. Sørensen, Anker Nielsen, H. Glerup og C. Andersen.

Da den højtidelige handling foregik på Niels Jeppe Christensens værelse, var det ganske naturligt, at han blev valgt til formand. Lige så naturligt var det, da foreningen i løbet af et par uger havde fået så stor tilslutning, at man måtte ty til andre lokaler, ja, så valgte man simpelthen Lauritz Henningsen som formand, for nu foregik klubaftenerne på hans faders pølsemageri. Heldigvis gik det ret hurtigt sådan, at også pølsemageriet blev for småt til at huse den hurtigt voksende forenings medlemmer, og man måtte flytte til et nærliggende hotel, hvor man ikke behøvede at tage hensyn til værten ved tildelingen af den vigtige post som formand. I det første år var foreningens formål at drive fodsport — først året efter kom fodboldspillet med —, men de unge stiftere var dog så fremsynede, at de i foreningens love som formålsparagraf fik skrevet, at klubben »skulle dyrke sport i almindelighed«.

Navnene på de seks stiftere var: Niels Jeppe Christensen, Lauritz Henningsen, André Hansen, Hermann Melskens, Albert Jacobsen og Peter Andersen, alle borgerskoledrenge i alderen fra 14—16 år.

Som det allerede er fremgået af foregående klubbers historie, var fodboldspilletets popularitet stærkt begrænset, da det i slutningen af

forrige århundrede begyndte at vinde indpas. I Randers Freja var det ikke spor anderledes. Latinskolens drenge havde en kort tid beskæftiget sig med den lille, runde bold, men da en del af Frejas medlemmer henvendte sig til bestyrelsen om at få optaget spillet på klubbens program, fik de ikke held med sig. Fodbold var det sekundære i forholdet til fodsporten og cricket. Dette afholdt dog ikke de fodboldglade frejanere fra at beskæftige sig med deres nye kærlighed. Man startede selv en lille uofficiel afdeling for fodbold, pålagde sig selv et ekstrakontingent af 10 øre om måneden, og da man var nået frem til foråret 1900, var de mange bække små blevet til den imponerende å af hele 8 kr.

Man bedes huske på, hvad 8 kr. betød på hine tider. Det var nok til en dejlig fodbold (i dag koster den det tidobbelte), og dette synlige bevis for afdelingens levekraft overbeviste endelig hovedforeningen om, at der måske alligevel var noget ved spillet og dets udøvere, som åbenbart mente det alvorligt. På den næste generalforsamling vedtog man at opløse fodboldafdelingen og i stedet for optage fodbold på Freja's program. Den fine fodbold vedtog man at lade tilfalde Freja — en ganske praktisk beslutning.

Freja's førstehold i 1929: Jac. Poulsen, N. C. Schwartz, Knud Gleerup, O. Aagaard, Egon Knudsen, Svend Petersen, H. Hougaard, W. Larsen, A. Jørgensen, C. Cramer, J. C. Madsen, Em. Petersen og J. C. J. Bach.

Vi må gå let hen over de primitive forhold, som også spillet i Freja blev udøvet under de første svære år. De formede sig stort set som alle andre steder. Den ydre ramme om de ihærdige udfoldelser var grusgraven på Viborgvej, hvor nu den store træningsbane ligger, og som fodbeklædning anvendte man, hvad nu sådan lå for hånden, det være sig gymnastiksko, almindelige sko eller gamle støvler af højst forskellig art. Allerede efter et par måneder var man klar til at udfordre den første fremmede modstander. Invitationen gik til Arbejdernes Idrætsklub i Aalborg, og til denne historiske kamp havde man lejet dyrskuepladsen, hvor der havde indfundet sig lige så mange tilskuere som spillere. I forhold til frejanerne, var aalborgenserne som rutinerede spillere at regne, og gæsterne vandt kampen med 2—1. Fra Freja's annaler henter vi holdopstillingen, som ovenikøbet er forsynet med spillernes civile erhverv. Vi tager også disse med, for de giver også et ganske glimrende billede af, hvor ung en klub Freja virkelig var:

Sølvmedelærling Anton Bruun, snedkerlærling Martin Jensen, smedelærling Otto Christensen, handelslærling Th. Steenberg, formerlærling Marius Jensen, boghandlerlærling Poul Otto Hansen, manufaktur­lærling Frederik Hansen, skoledisciplene August og Heinrich Mel-

chors, sølvmedelærling Chr. Frederiksen og skomagerlærling Godtfred Svenning­sen. Som man ser — et hold med fremtid i.

I den næste tid klarede man sig med lignende privatkampe mod Aarhus og Viborg, og ind imellem blev der også en sejr til Freja. Over en bred front var fremgangen umiskendelig, også på andre områder, idet man med stolthed kunne registrere, at der af og til var op mod 100 tilskuere til kampene. At det så var »gratister« allesammen gjorde intet skår i glæden. Men ret hurtig var Freja moden til at anmelde hold i »Fællesforeningen for jyske Idrætsklubber«, der på den tid var en hård konkurrent til den endnu kricketspillende JBU. Sammen­lutningen arrangerede mindre turneringer om »jyllandsmesterskabet«, og Freja viste sig hurtigt af forbløffende høj standard og kvalitet i disse turneringer. To gange nåede Freja helt frem til finalen, hvor modstanderen hver gang var Ringkøbing. Den lille by var iøvrigt en af polerne i jysk fodbold, men herom må vi fortælle, når turen kommer til byens fodboldklub på vor store rundgang. Ringkøbing var i hvert fald for stærk for frejanerne. Første gang blev finalen spillet i Vinderup, og i øsende regnvejrs sejrede Ringkøbing med 5—2, næste gang — i Randers — var Freja lige ved, men Ringkøbing klarede uafgjort 1—1, og i omkampen i Ring-

Freja's jyllandsmestre i juniorrækken 1930. Bageste række: Godtfred Svenningsen, Knud Berthelsen, Oluf Blach, Gunnar Jacobsen, Junge Jensen, Robert Poulsen, Georg Cramer. Midterste række: Arne Jensen, Anler Møller, Emanuel Pedersen, Ervin Kløve, Svend Jensen. Forrest: Gordon Nielsen, Jens Madsen og Ove Jensen.

købing, sejrede hjemmeholdet med 5—3. Denne match var iøvrigt sprængfyldt med dramatik.

Det blev hurtigt klart, at JBU var stedet, hvor den store udvikling foregik. Ville man ikke distanceres, måtte man være med der, og Freja ville ikke distanceres. På generalforsamlingen 1907 var der enighed om at tilmelde klubben JBU's turneringer, og det kunne man gøre med 2 hold. Straks fra starten var der sejre, titler og pokaler at hente for Freja. Allerede ved afslutningen af den første turnering nåede klubbens andehold frem til finalen i andeholdsrækken, og i Vejle blev Skanderborg besejret med 4—1. Året efter gentog spillerne den samme bedrift, og også denne gang var Skanderborg modstanderen. Sejrs-cifrene var her 3—2, og kampen blev spillet i Aarhus, hvor en mængde jyske idrætsbegivenheder var henlagt til i anledning af den store landsudstilling. Holdet bestod af følgende spillere:

Otto Christensen, Carl Nielsen, Søren Meyer, Viggo Kolborg, Godtfred Svenningsen, Alf. Schiønning, Johan H. Andersen, Gustav Larsen, Harald Gleerup, C. Blaaberg og Oscar Kondrup.

Mindre heldigt var det, ja, faktisk lidt beskæmmende, at man i 1910, hvor andeholdet igen havde kæmpet sig frem til finalen, måtte overlade mesterskabet uden kamp til Skanderborg. Man var ikke i stand til at samle fuldtalligt hold!

Vi har indtil nu ikke hørt ret meget til førsteholdet, som imidlertid også havde hænderne fulde mod de fodboldmæssigt set ældre og mere rutinerede konkurrenter. I 1912 nåede holdet dog frem til semifinalen om det jyske mesterskab, hvor man skulle møde Vamdrup på hjemmebane, og det blev til et 2—3-nederlag. Bemærkelsesværdige resultater blev det heller ikke til i 1913, 14 og 15, men alligevel var noget stort i gære. Freja var nemlig ved at samle sig det hold sammen, som skulle skabe historie i jysk fodbold og bringe Freja helt op på de øverste tinder.

Det var med få undtagelser sammensat af følgende spillere: Jesper Sørensen, Georg Bech, Anker Nielsen, Johan Heinrich Andersen, Harald Gleerup, Chr. Andersen, Otto Hansen, Søren Sørensen, Herluf Petersen, Ejner Drægert, Carl Buch, Otto Berthelsen, Poul Gertsen, Aksel Nielsen, Jens Jensen og Henry Jensen.

Freja's mesterrækkehold 1932. Stående: N. P. Rose, Anker Nielsen, Knud Berthelsen, Ejnar Petersen, Svend Rasmussen, Chr. Madsen, Calle Cramer, N. O. Schwartz og S. Stensborg. Siddende: Harald Sørensen, Knud Gleerup, Anker Pind, Anker Cramer og Niels Nielsen.

I 1916 var mandskabet klar til de store opgaver. Holdet gik glat igennem nordkredsen, og foråret 1916 var man klar til at møde Vejen Sportsforening, der var vinder af den sydlige jyske turnering. I lange tider så det ud til, at Vejen skulle sikre sig mesterskabet på et enkelt mal, scoret ret tidligt i kampen. Men i allersidste minut dukkede Chr. Andersen op i en klump af med- og modspillere under et hjørnespark, og på hans velplacerede hovedstød kom udligningen. I den efterfølgende omkamp scorede Otto Berthelsen sejrsmålet, og Freja havde dermed fået første aktie i JBU's pokal, og — hvilket man ikke tænkte på i sejrusrusen, og iøvrigt heller ikke kunne vide — Freja havde indledet sin første store guldalderperiode.

Allerede søndagen efter var holdet impliceret i sin næste alvorlige styrkeprøve. Man skulle i landsturneringen møde Odense Boldklub i Vejle, og det tør nok siges, at fynboerne kom, spillede og sejrede. Det blev 9—1 til OB; en slem dukkert, som dog heldigvis ikke tog humøret fra frejanerne. Een gang er ingen gang, sagde spillerne til hinanden, og efterårs-sæsonen 1916 blev indledet med en ubrudt

række af sejre. Det fortsatte i foråret efter samme principper, og den 17. maj var man klar til finalen, atter i Vejle, og atter med Vejen som den frygtede modstander. Kampen var oprindeligt fastsat til kl. 14, men Freja, der havde svært ved at skaffe frihed for et par af sine spillere, ansøgte JBU om at få den rykket frem til kl. 13. Det kunne unionen ikke akceptere, og så skete der netop det, som Freja havde frygtet. Den ordinære kamp sluttede 2—2, og de to spillere, som skulle møde på deres arbejdspladser ved statsbanerne, kunne ikke nå at være med i omkampen, som skulle spilles umiddelbart i fortsættelse af den første kamp. Freja nægtede at spille videre, og JBU's repræsentant på stedet, udråbte derefter Vejen som vinder og overrakte holdet pokalen.

Freja lod sig dog ikke nøje med denne afgørelse. Straks efter hjemkomsten til Randers sendte man en skriftlig protest til JBU, som ikke kunne tage den til følge, hvorefter Freja forfulgte sagen helt til tops ved at videresende protesten til DBU. Her, for den højeste danske fodboldmyndighed, fik Freja medhold. DBU dekretede omkamp, og den blev fastsat til 12. august i Vejle.

Pokalturneringsvinder 1941. Bagest fra venstre: Andreas Handler, Padbjerg Laursen, Viggo Nielsen, Alex Clausen, Hermann Poulsen, Niels Aage Thornsbjerg, Anker Juul Møller, Erik Berg Andersen, formanden for fodboldudvalget, L. V. Sørensen. I midten: Svend Rasmussen, Chr. Madsen, Niels Nielsen. Forrest: Aage Madsen, Charles Christensen og Harry Albertsen.

Efter de forudgående spændende måneder, hvor man ikke vidste, om man var købt eller solgt, var nerverne selvfølgelig kommet på højkant hos spillerne. Det ligefrem lå i luften, at man nu ikke kunne være »bekendt« at tabe, og det var da også et hold, der var fast besluttet på at sejre, som løb på banen. Det er som bekendt en god indstilling at møde frem med, og den fejrede da også triumfer. Freja fik den bedst mulige start, for allerede efter halvandet minuts spil stod det 1—0 til Freja. Søren Sørensen, der sammen med Johan Heinrich Andersen og Harald Gleerup, var de dominerende spillere i et til tider elegant og effektivt angrebsspil, gik solo gennem hele Vejens forsvar, og fra dette øjeblik var kampen i realiteten afgjort.

Ganske vist var første halvleg så nogenlunde jævnbyrdig, selv om Freja her scorede endnu 2 mål, men i anden halvleg var der nærmest tale om spil til et mål — til Vejens. Det blev imidlertid ved 3—0 til Freja, for Vejen spillede de sidste 45 minutter med 9 mand i forsvaret

for at begrænse nederlaget. Men indtil DBU traf sin afgørelse, havde Vejen Sportsforening stået som årets officielle jyske mester. Dette bevirkede bl. a. også, at det sydjyske hold blev den jyske repræsentant i landsturneringen, og så vidt gik man dog ikke hverken i Freja eller DBU, at man lod hele denne turnering spille om, fordi Freja jo nu var den virkelige mester og altså det hold, som naturligt skulle repræsentere JBU i cupkampene om provins- og danmarksmesterskabet.

Sæsonen 1917—18 stod stadig i de uovervindelige frejaneres tegn. I efteråret var det lutter sejre, i foråret var det lutter sejre, og da bøgen sprang ud i maj, sprang Frejas spillere ud på Horsens stadion for at forsvare sit jyske mesterskab. Denne gang var modstanderen Vejle, og man holdt fast ved de gamle traditioner; der måtte også denne gang omkamp til. Det var 1—1 efter den ordinære spilletid, men Harald Gleerup ordnede paragrafferne i omkampen. Dermed havde Freja scoret et sjældent hat-trick, som kun AaB, AGF og Vejle

Fra en kamp på Randers stadion mod ØB. Ikke færre end 5 københavnske spillere er Knud Nielsen her flankeret af. Han er gået i luften og scorer på et hovedstød, men ØB vandt den dramatiske kamp 4—3.

i dag kan opvise magen til. Med tre sejre i træk havde Freja erobret JBU-pokalen til ejendom, og man forstår, at den er blevet en af klubbens kæreste klenodier.

Hævnen er altid sød, og Freja fik lov til at smage sødmens den 26. maj, da man i den første kamp i landsturneringen igen skulle møde Odense Boldklub, denne gang på Horsens-stadion. De 1—9 fra 1916 sved endnu, og der blev begejstring i Randers, da det blev kendt, at Freja havde vundet med 3—1, og dermed fået revanche. Søndagen efter var man klar til finalen på OB's bane, hvor modstanderen var Frederiksborg Idrætsforening, der i sin semifinal havde vundet over B. 1901.

Omkring dette tidspunkt havde Frejas stærke og velspillende hold nået sit absolutte højdepunkt. Det var ikke alene i besiddelse af et stærkt og direkte angreb. Også forsvaret forenede en solid fodboldkunnen med førsteklassens kondition og stædig sejrsvilje. Det var svært at score mod Freja i hine tider, hvilket sjællænderne fik at mærke i finalen. De lagde ud med et forrygende tempo, og i de første 45 minutter opstod der i hurtig rækkefølge den ene farlige situation efter den anden foran

Frejas mål. Men forsvaret holdt tæt, og i anden halvleg vendte billedet sig, nu var det Frejas tur til at dominere, og Freja kunne omsætte sin overlegenhed i mål. Med 2—0 sluttede kampen, og dermed var Freja nået så langt, som et provinshold overhovedet kunne nå. Danmarksmesterskabet havde de københavnske klubber også dengang »patent« på, og reglen var, at de provinshold, som spillede den afgørende cupkamp mod det bedste københavnske hold, stillede op til store klø.

Efter sejren over Frederiksborg var det nu Frejas tur til at modtage en sådan afklapsning. Modstanderen var KB, der på dette tidspunkt var i absolut særklasse herhjemme, ja, selv blandt sine københavnske konkurrenter betragtedes KB som urørlig, så man forstår, det var med blandede følelser Frejas 11 spillere den 9. juni 1918 løb ind på Idrætsparkens bane.

Det var da også mere end nerverne kunne stå for. I første halvleg var holdet ganske ukendeligt, og KB spillede netop sådan, som man havde ventet det, som om der slet ingen modstander var på banen, ganske vist havde Freja flere farlige angreb, men netop i de afgørende øjeblikke slog nerverne klik hos an-

Fra en træningsaften 1936 på stadion. Ledelsen, som ses på 2. række, er fra venstre: P. Laursen, træner Molnar, Palmer-Larsen, L. V. Sørensen, A. Handler, V. P. Rose, Gustav Damleisen, Charles Sørensen og Otto Aagaard.

I 1916 havde Freja fem spillere på jyllandsholdet mod Fyn. K. E. Velling er travlt optaget af at forklare Harry Albertsen, Alex Clausen, Thorkild Larsen og Carl Engel Poulsen en episode fra 1. halvleg.

griberne. Med passende mellemrum scorede KB 4 mål, og de 7000 tilskuere indstillede sig på en alvorlig nedsabling i anden halvleg. Det gik helt anderledes. Freja havde fået »løbet nerverne af sig«, og med en strålende oplagt Søren Sørensen som venstre wing, begyndte det at brænde på i KB's forsvar. Han behandlede KB's landsholdsspillere som begyndere, og da han med en perfekt centring spillede Harald Glerup helt fri, og denne scorede, bragede bifaldet ned mod Freja. Kun et minut efter — i det 31. — reducerede Johan Heinrich Andersen til 2—4, og publikums begejstring steg til en ren orkan. Kampen var nu ganske jævnbyrdig, og først i de sidste minutter øgede KB til 5—2.

Men endda var triumferne i dette store år ikke udtømt. Samme dag, som 1. holdet var blevet provinsmester, sikrede klubbens 2. hold sig også et jyllandsmesterskab ved i finalen på Aarhus stadion at vinde over AGF's 2. hold med 4—3. Nogen helt almindelig kamp var det iøvrigt ikke. Den ordinære kamp endte 3—3, omkampen 0—0, hvorefter man så omgående fortsatte, til et af holdene havde scoret 1 mål. Det lykkedes for Freja efter 20 minutters spil,

så man forstår, at det var 11 meget trætte jyllandsmestre, der den eftermiddag forlod Aarhus stadion. Holdene så iøvrigt således ud:

H. Hansen, Fr. Rittig, Volmer Bruun, L. Peitersen, Jens Enslev, Chr. Hougaard, Peter Milwertz, Henry Hougaard, Svend Jensen, Calle Cramer og A. Svedborg.

Selvfølgelig gik Freja's store præstationer ikke upåagtet hen. Fra ind- og udland strømmede det ind med invitationer fra klubber, som ønskede at se provinsmestrene, der havde givet selveste KB en jævnbyrdig kamp. Selv til Sverige var ryet om Freja's høje standard nået, og Svenska Fotbollförbundet sendte invitation om deltagelse i en stor fodbolduge med kampe i Stockholm og Uppsala. Man kunne have undt holdets spillere denne store oplevelse, men kun få dage før afrejsen, kom der afbud fra Sverige, hvor den spanske syge var begyndt at hænge.

Sæsonen 1917—18 var iøvrigt den sidste, hvor Freja kunne disponere over dette frygtindgydende mandskab. De fleste af holdets spillere havde været med så længe, at de nu fandt tidspunktet inde til at slutte en glørværdig karriere, og man kan vel i sandhed sige, at de slut-

Det brænder på i en af Freja's kampe på Randers stadion i en kamp mod Esbjerg. Hårdt presset må Orla Thorup bokse bolden væk; af de øvrige Freja-spillere genkender man Knud A. Hansen, Carl Engel Poulsen (helt i baggrunden) og Harry Albertsen.

tede af med aplomb. De havde vundet provinsmesterskabet, og forud var gået tre jyllandsmesterskaber, opnået i tre på hinanden følgende sæsoner, hvor holdet kun en eneste gang havde forladt banen som taber af en turneringskamp. Men selv efter at spillerne havde trukket sig tilbage, satte de sig varige spor i Freja. Således udsatte Carl Buch en stor pokal, kaldet »Buch-pokalen«, som der blev spillet om fra 1919, indtil Freja i 1924 vandt den til ejendom efter hårde kampe med AaB, Chang, Horsens og Skive.

I de følgende år opnåede holdet jævne, pæne placeringer, men først i 1938 skete der noget, som skulle få vidtrækkende konsekvenser for Freja. En ny lederskikkelse blev valgt ind i fodboldudvalget. L. V. Sørensen var hans navn, og i ham havde Freja fundet manden med initiativ og det rette blik for, hvad Freja's spillere virkelig trængte til. Han fik gennemført, at Freja fik noget så ekseptionelt som en fremmed træner, og man standsede ved ungaren Fritz Molnar. Dermed indledtes en ny epoke i Freja's historie. I det store og hele havde

Freja's spil hidtil været det samme, som vistes på andre gode klubhold, men Molnar fik lagt dette helt om, og i løbet af forbløffende kort tid blev Frejas navn ensbetydende med virkelig elegant fodbold. Teknikken blev sat i højsædet, og det var en forandring, som ikke alene Freja's spillere, men også klubbens store publikum forstod at vurdere, selv om de store resultater ikke omgående indfandt sig.

Sæsonen 1938—39 bragte Freja en 3. plads i nordkredsen, og det samme var tilfældet i 1939—40, hvor klubben iøvrigt deltog i JBU's turneringer. Overalt i Jylland begyndte der nu at gå sære frasagn om Frejas smukke og intelligente spil. Også i JBU havde man fingeren på pulsen, og unionen havde bud efter Alex Clausen, Harry Albertsen, Herman Poulsen og Chr. Madsen.

Frugterne af Fritz Molnars energiske arbejde med holdet var nu modne til at plukkes. I 1940-41 var mesterrækkeholdet simpelthen uimodståeligt. Det fejede al modstand til side, og kredsen blev vundet med 14 points, 5 points mere end den nærmeste konkurrent. I de af-

Freja's jyllandsmestre 1948. Bagest: Formanden for fodboldafdelingen Otto Aagaard, Svend Aage Nielsen, Alex Clausen, Ivan Nyboe, Carl Engel Poulsen og Thorkild Larsen. Knælende: Erik Berg Andersen, K. E. Velling, Egon Kjærsgaard, Herbert Hundborg, Kn. A. Hansen og Harry Albertsen.

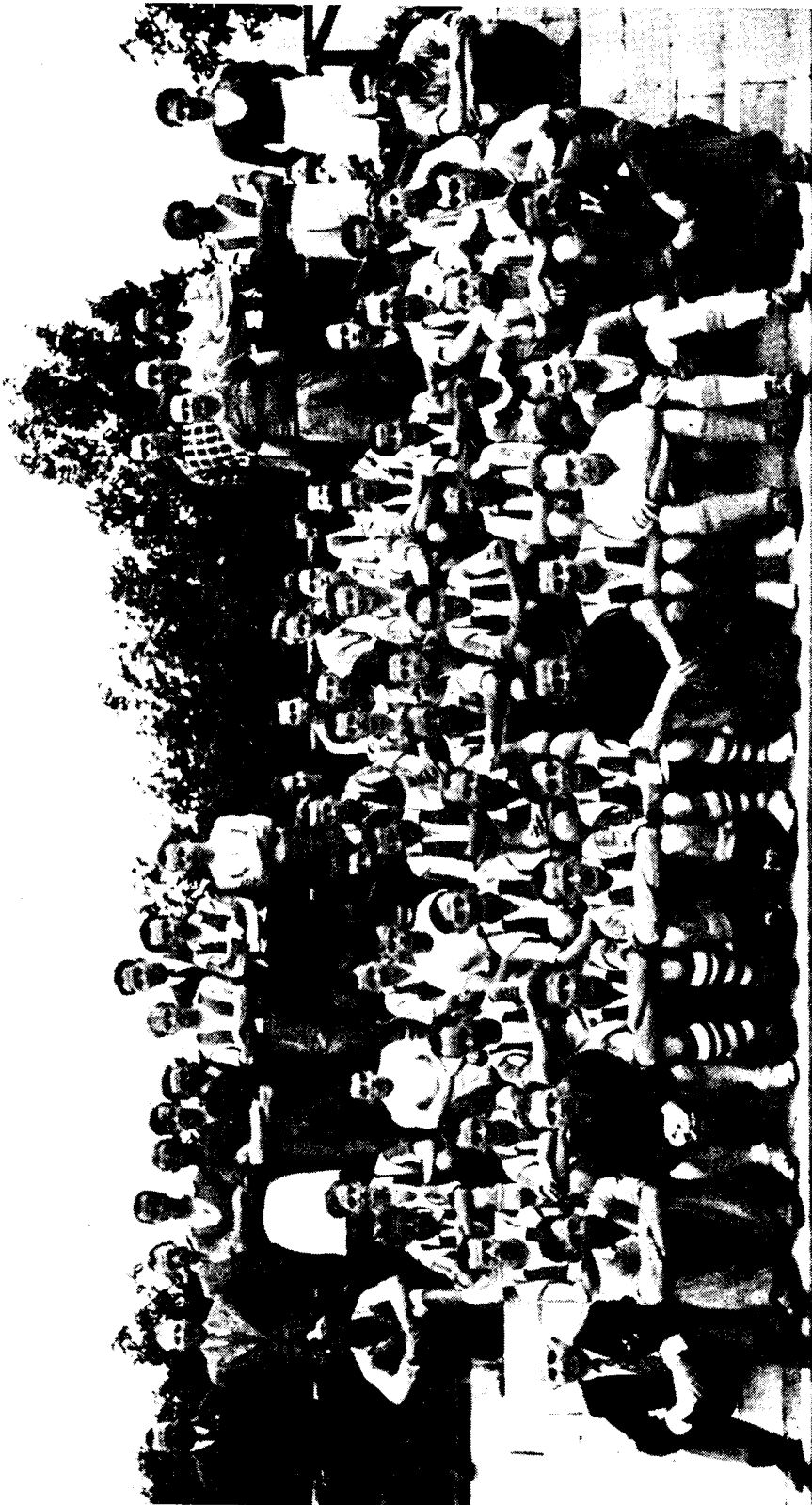
sluttende kampe om den endelige førsteplads i mesterrækken, blev Ikast slået 8—1 og Esbjerg 3—0. I semifinalen om det jyske mesterskab blev det til et knebent 0—1-nederlag til AaB. Ellers var den største sportslige befrift, at Freja for første gang i sin historie kunne hjemføre den jyske cup. Det skete med sejre over Grenaa, AIA, Viborg og Esbjerg, der i finalen blev besejret med 3—1.

Men den allerstørste glæde fik man dog ikke på den grønne plæne, selv om det selvfølgelig var den forudgående indsats her, som betingede det, der skete ved forhandlingsbordet i DBU. Efter den første sæson med kredsinddeling i stedet for den ordinære danmarksturnering var heldigt overstået, blev man hurtigt i dansk fodbolds øverste ledelse klar over, at man kunne skærpe interessen ved at udvide den jysk-fynske kreds fra 7 til 10 hold. Der skulle altså findes tre nye, og Frejas gode arbejde de sidste par år fik nu sin håndgribelige belønning. Mellem de tre var nemlig også Randers Sportsklub Freja, sammen med Esbjerg og OB, og det var et valg, som dansk fodbold aldrig har fået anledning til at for-

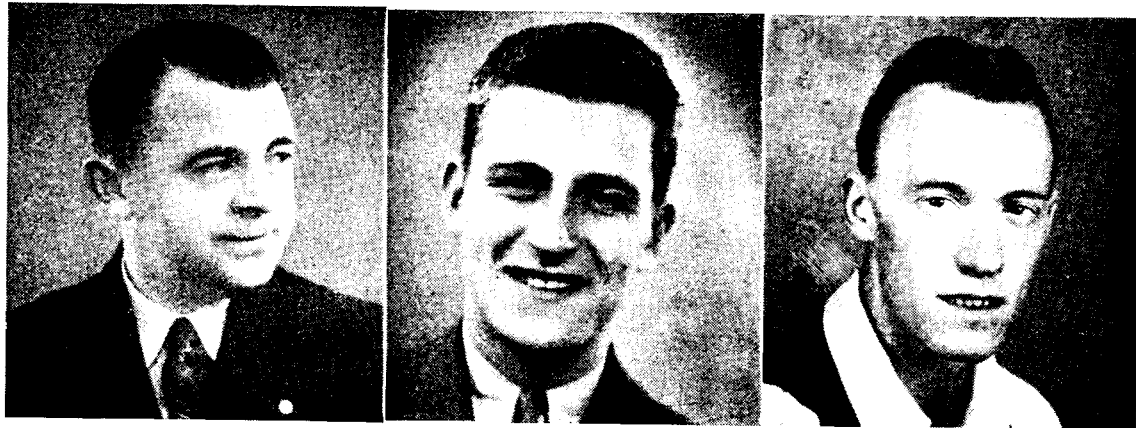
tryde, så sandt som det er, at vi aldrig kan få hold nok frem, som lægger vægt på at gøre spillet til en nydelse at se på. Holdet, der havde spillet Freja op til denne uventede ære, bestod af følgende spillere:

Charles Christensen, Aage Madsen, Henning Westergaard, Svend Rasmussen, Chr. Madsen, Vilhelm Buch, Viggo Nielsen, Alex Clausen, Hermann Poulsen, Niels Aage Thornsberg og Anker Juul Møller.

Vi har i indledningen, ikke engang særligt diskret, antydnet, at Freja's hold af i dag spiller godt fodbold. Nu, hvor vi er kommet til et vendepunkt i Frejas historie, hvilket jo netop skete med Freja's ophøjelse til divisionsværdighed, er det på sin plads, at gøre en kort, foreløbig status. Hvad vi har skrevet om tidligere Freja-hold, kunne måske nu udlægges således, at vi forsøgte at stille et modsætningsforhold op mellem de to generationer, og endog gjorde dette på den ældre generations bekostning. Vi vil dog langt fra hævde, at man nu spiller fint fodbold i Freja i modsætning til tidligere, intet ville være mere forkert. Der kan dog vist hurtigt blive almindelig enighed om, at

Freja's seniorspillere 1950. Forne­den til venstre klubbens formand, læge Andreas Handler. Forne­den til højre formand for fodboldafdelingen, grosserer H. V. Sørensen. Iøvrigt genkender man blandt fodboldklub­kets medlemmer øverst til venstre Anders Andersen og Chr. Petersen. Den høje, civile herre ldt. længere til højre er Kurt Møller. Her­ren ved siden af formanden er træneren Sv. Rasmussen, og hjælpetræneren, Harry Albertsen, ses i 2. række som nr. 3 fra højre.

Tre spillere, som gennem årene har været af uvurderlig betydning for Freja. Fra venstre er det Knud Gleerup, der i øjeblikket er næstformand for klubbens fodboldafdeling, derefter Christian Madsen og Alex Clausen.

Freja i sin lange historie ikke har haft et hold, som rangerer på så højt et fodboldmæssigt stade, som holdet af 1941—42, og det der videreudviklede sig af dette — Freja's hold fra 1947—48 til i dag.

Men det må ikke glemmes, at nutidens frejanere har langt bedre betingelser end de tidligere generationer. I »gamle« dage var fodboldspillere kun mennesker, nu behandles fodboldspillere faktisk lige så godt som de fineste raceheste, og at der ofres så meget på mennesker, kan der vel nok være nogen rimelighed i. De »gamle« opnåede deres resultater i kraft af en beundringsværdig holddisciplin, en energimættet individualisme, der på de kritiske tidspunkter simpelthen fejede al modstand til side. Når de sidste 10 års Freja-hold opnåede de samme store sejre, så gjorde de det i kraft af en dygtighed og teknisk overlegenhed, som modstanderne intet kunne stille op imod. Når det, for at sige det populært, »gik i olie« for disse hold, så ve den arme modstander, der tilfældigvis var kommet på banen sammen med Freja den dag. Til gengæld var det ikke mere sensationelt, hvis den samme modstander næste gang mente at stå overfor et helt andet hold.

Hvor højden før var et par tusinde tilskuere til Freja's vigtigste kampe, kom der nu 5, 6 og 7000, og de stakkels publikummere har ført en nervenedbrydende tilværelse på tribunerne. Udover spændingen om selve resultatet, har de før kampen hver gang haft det ekstra lille spændingsmoment at spekulere på — hvordan spiller vore i dag, hvordan er de oplagt? Denne uvished kendte gamle dages publikum ikke til. Man vidste, hvad et Freja-hold var værd. Det

kunne selvfølgelig have en off-day, men helt dårligt blev det aldrig. Men alligevel kommer tilskuerne søndag efter søndag i tætte stimer til stadion. Ikke for alt i verden vil de risikere at være fraværende, den dag Freja har de store takter fremme.

Og de store takter var uægteligt fremme, da Freja i efteråret 1941 debuterede i danmarksturneringen på Randers stadion. Esbjerg blev slået 4—1, og derefter fulgte sejre over Vejen og B. 1913, og med afvekslende sejre og nederlag klarede man sig godt igennem det første vigtige og svære år. Næste år begyndte også lovende — det var igen Esbjerg, det gik ud over —, men så kom den periode, hvor man havde haft god brug for tidligere holds fighting-spirit. Da forårsturneringen begyndte stod Freja kun godskrevet for 4 points i turneringsoversigterne, og selv om det i starten, med tre sejre på stribe, så ud til at lysne, så begyndte det hurtigt at gå ned ad bakke igen, for at kulminere i den sidste og afgørende kamp om at undgå sidstepladsen. Her vandt Vejen med 4—1, men i oprykningskampene (nedrykning var det jo for Freja) klarede man sig fri af den truende fare ved at vinde over KFUM, Odense, med 3—0 og spille 4—4 med Herning Freja.

Også for Freja blev sæsonen 1943—44 et ejendommeligt fodboldår. Optakten kom i den første kamp, hvor holdet begyndte med at udklasse Vejle og komme foran 5—1, for så til sidst at gå helt i stå, og lade Vejle udligne til 5—5, der blev kampens resultat. Men det skulle blive endnu mere mærkværdigt. Da den næste kamp skulle spilles, var der nogle herrer i grønne uniformer, som havde fundet ud af, at

Grosserer L. V. Sørensen

Læge Andreas Handler

Svend Pedersen

fodboldspillet bød på for store sindsbevægelser for den danske befolkning. Freja fik dog fortolket det saledes, at man nok kunne tale at se på fodbold, hvis tilskuerne var medlemmer af en af de spillende klubber, og på den måde sprang Freja's medlemstal op mod 300. Det vanvittige forbud kunne selvfølgelig ikke opretholdes, og forholdene blev ret hurtigt »normale« igen, også på det resultatmæssige, idet Freja sluttede efterårssæsonen med 9 points.

Som det uberegnelige hold Freja allerede på dette tidspunkt havde fået ry for at være, var det måske ikke særligt overraskende, at spillerne i 1944 gik hen og lavede den helt store præstation. I kampen om jyllandsmesterskabet mødte man i semifinalen sidste års jyske mester, Horsens, og i en ikke særlig velspillet kamp, vandt Freja med 3—1 på Aarhus stadion. Samme dag vandt AGF over Thisted, og man var derefter klar til finalen, der var henlagt til Aarhus den 7. juni.

Matchen blev den helt store triumf for frejancerne, selv om den ikke gav sig udslag i et resultatmæssigt udbytte. Den sluttede nemlig 0—0, men først efter 90 minutter, hvor Freja havde ført tilskuerne igennem alle faserne fra behersket glæde til stormende begejstring. AGF begyndte bedst, men da først Freja havde fået sig spillet ind, hensatte spillerne de 11,000 tilskuere i en ekstasetilstand af begejstring og spænding. Freja kunne alt undtagen lave mål, men i hvert eneste minut af anden halvleg ventede man at se Freja slå sejren fast. Også på andre måder overraskede spillerne glædeligt. De spillede stadigvæk kønt fodbold, men de gik også til sagen, og overfor disse direkte metoder trak AGF sig tilbage.

Der var efter kampen nogen uenighed om, hvorvidt man skulle skride til omkamp med

det samme, men Freja fik gennemtrumfet, at en helt ny kamp skulle spilles. Den blev fastsat til den 14. juni på Randers stadion, og det blev byens hidtil største fodbolddag. Stadions porte blev åbnet kl. 17, og allerede da stod de første tilskuere opstillet for at komme ind. Da klokken nærmede sig 19, hvor kampen skulle begynde, var vejen omkring stadion et ufremkommeligt, sydende menneskehav. På banen spillede byens militærorkester, og da dommeren fløjtede kampen op, var 8500 tilskuere forsamlet udenfor snorene. Freja var i denne kamp repræsenteret af følgende spillere:

Robert Andersen, Jarl Petri Petersen, Harry Albertsen, Svend Rasmussen, Chr. Madsen, Vilhelm Buch, Knud Nielsen, Alex Clausen, Peter Rasmussen, Carl Engel Poulsen og Svend Aage Nielsen.

Da man igen kunne oprette den ordinære danmarksturnering, var det for alle en selvfølge, at Freja blev placeret i den nye 2. division. Resultaterne i denne første sæson — 1945—46 — beviste da også tilfulde, at DBU havde disponeret rigtigt. Efteråret blev indledt med en sejr på vor fornemste fodboldarena — Idrætsparken i København, hvor HIK blev slået 2—1, og derefter fulgte endnu en udesejr på 4—1 over B. 1913, Odense. Men i den første hjemmekamp måtte man bøjse sig for B. 1901, Nykøbing F., og derefter vekslede det med sejre og nederlag, heldigvis var sejrene i flertal. I foråret var B. 1901 atter den ubehagelige overraskelse for Freja, men ellers fulgte points på points, indtil man var klar til årets store kamp mod ØB, som på det tidspunkt endnu disponerede over sine 2 store stjerner, Carl Aage Præst og Helge Broneé, og i kraft af dem faktisk var i særklasse i 2. division. Kampen bød på en mængde dejlig fodbold og

var samtidig yderst spændende. To gange var Freja foran, men intet kunne stoppe ØB's slutspurt, som sikrede holdet en sejr på 4—3. ØB vandt divisionen med 26 points, men frejanerne kan med tilfredshed se tilbage på deres indsats her, der indbragte holdet en 2. plads for de 20 points.

I kampen om jyllandsmesterskabet måtte man i den allerførste kamp tage mod et drøjt nederlag fra et jysk hold, der lige som Freja selv var på hurtig fremgang. Det var Fremad Herning, som vandt 5—1, efter at det i den ordinære spillelid havde stået 1—1.

Sæsonen 1946—47 blev indledt med en fejende flot sejr på 6—1 over HIK, og man så med glæde frem til de kommende kampe. Holdets spillere boblede ligefrem af spillelyst og glæde ved bolden, men i de næste tre kampe blev det kun til et points, og »høsten« blev lidt mager — kun 8 points i efteråret. Foråret blev indledt med et nederlag, men til gengæld havde spillerne nu sparet så meget jubilæumsstemning sammen, at de ikke var til at kende igen i danmarksturneringskamp nr. 100, hvor Chang Aalborg blev fejlet ud af banen med 5—0. De samme rappe takter sad i højsædet søndagen efter, hvor Freja's levende angreb efter behag spillede ud og ind mellem B. 1909's tunge forsvar. Det blev 4—2, og det var billigt sluppet for odenseanerne. Igen i næste kamp var der jubilæumsstemning. Angrebets store strateg, Alex Clausen, spillede sin turneringskamp nr. 100, og som den første fik han overrakt foreningens æresnål. Som tak var Alex Clausen stærkt medvirkende til at overrække foreningen en 2—0-sejr over Helsingør. Derefter fulgte et par unødige dårlige resultater, 2—3 mod HIK og 2—2 mod ØB efter en føring på 2—0, men mod KFUM indfandt storformen sig igen, det blev 6—1 i opvisningsstil, men desværre var det et helt forkert tidspunkt, spillerne begyndte at rulle sig ud på, for det var sæsonens sidste kamp, og Freja måtte »nøjes« med en 3. plads for sine 20 points.

Året bragte dog endnu en glæde, idet juniorholdet sikrede Freja et jyllandsmesterskab ved i finalen at slå Holstebro med 5—0.

I 1948 kunne Freja fejre sit 50 års jubilæum, og ligesom den store forenings andre afdelinger, satte også fodboldspillerne alt ind på at gøre jubilæumssæsonen til et minderigt år. Man tog hårdt fat fra starten i 2. division, og det blev maksimumspoints i de 3 første kampe, og efter den næstsidste var holdet endnu ubesejret, selv om man ganske vist 3 gange havde måtte nøjes med uafgjort. Men i den allersid-

ste kamp kom den kedelige reaktion, tilmed mod en modstander, som man slet ikke havde regnet med. På HIK's berygtede bane i København gik Freja ned for fuld musik; 0—4 var et resultat, som vakte almindelig bestyrtelse i Randers, da det blev kendt.

Ved sin placering som bedste jyske hold i 2. division, havde Freja kvalificeret sig til at deltage i cupturneringen om det jyske fodboldmesterskab. I den første kamp var modstanderen AGF's seriehold. Og de aarhusianske reserver blev en ubehagelig overraskelse for Freja, der måtte slide og slæbe for sin 3—2-sejr. I den anden semifinale skete der imidlertid det overraskende, at AGF's divisionshold tabte til Vejle, og finalen kom derfor til at stå mellem Vejle og Freja den 13. juli på Silkeborg stadion. Traditionen tro måtte Freja gennem en omkamp, før sejren var vundet. Det blev 1—1 første gang, men 2 dage senere viste Freja på samme bane på ny sit uberegnelige lune. Nu var Vejle pludselig ingen modstander mere, og 5—1 giver et ganske udmærket indtryk af Freja's strålende spil i den kamp. Det var 11 glade spillere, der meget sent kunne rejse hjem med et jysk mesterskab til deres jubilerende klub. Der var da gået 30 år siden Freja sidst havde vundet titlen, så det var ved at være en helt ny fornemmelse.

Jubilæumsåret bragte endnu flere glædelige overraskelser for fodboldspillerne. Mellemrækkeholdet fulgte trop i den ordinære turnering, hvor kredsen blev vundet sikkert, og efter 3 sejrige unionskampe vandt holdet den afgørende kamp om oprykningen over Chang, Aalborg, med 2—1. Enhver fodboldkender vil vide, hvor meget det betyder for et divisionshold, at man ikke skal helt ned på et mellemrækkehold for at hente reserver. Nu havde man fået et seriehold, og så gjorde det ikke så meget, at Brande vandt finalen om mellemrækkestemesterskabet med 2—1. De 2 Frejahold så således ud:

Divisionsholdet: Herbert Hundborg, Knud A. Hansen, Harry Albertsen, Erik Andersen, Egon Kjærsgaard, K. E. Welling, Svend Aage Nielsen, Alex Clausen, Ivan Nybo, Carl Engel Poulsen og Thorkild Larsen.

Mellemrækkeholdet: Rasmus Nielsen, Chr. Jensen, Vilhelm Buch, Knud A. Hansen, Jakob Klok, Aage Madsen, Kaj Vad, Henning Erikstrup, N. Chr. Enevoldsen, Kurt Møller og Kaj Pilmærk.

